

Luxembourg, 2023. október

2022. évi éves jelentés A 10 leggyakrabban feltett kérdés

1. Milyen feladatot lát el az Európai Számvevőszék az Unió beszámolóját illetően?

Minden évben **ellenőrizzük az Unió konszolidált beszámolóját, és véleményt nyilvánítunk** arról a három kérdésről, hogy megbízható-e a beszámoló, illetve hogy az uniós bevételek beszedése és a kifizetések teljesítése a szabályoknak megfelelően történt-e. Ezek az ellenőrzések képezik **megbízhatósági nyilatkozatunk** alapját, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében be kell nyújtanunk az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

2022-ben az uniós költségvetési kiadások **196 milliárd eurót** tettek ki, ami az uniós tagállamok összesített bruttó nemzeti jövedelmének 1,3%-a. Ha a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) céljára elkülönített forrásokból megvalósuló kiadásokat is figyelembe vesszük (47,3 milliárd euró), a 2022. évi uniós kifizetések összesen **243,3 milliárd eurót** tettek ki.

2. Hogyan jelennek meg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (uniós gazdaságélénkítő csomag) kiadásai az éves jelentésben?

A NextGenerationEU (NGEU) egy olyan, több programból álló pénzügyi csomag, amely támogatást nyújt az Unió tagállamainak a Covid19-világjárvány utáni gazdasági helyreálláshoz. A programok némelyikét a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret (TPK) fejezeteiből finanszírozzák, és végrehajtásuk a TPK teljesítési modellje és szabályai szerint történik. Ezzel szemben az NGEU-források mintegy 90%-át kitevő Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása alapjaiban eltér a TPK keretében eszközölt uniós költségvetési kiadásokétól. Az uniós költségvetési kiadások kedvezményezettjei bizonyos tevékenységek elvégzéséért vagy felmerült költségeik visszatérítéseként részesülnek kifizetésben, míg az RRF keretében a tagállamok előre meghatározott mérföldkövek vagy célértékek kielégítő teljesítése esetén juthatnak hozzá a forrásokhoz. Ezért **külön véleményt adtunk a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásairól**, amelyeknek az éves jelentésben is külön fejezetet szenteltünk.

3. Milyen következtetést vont le az Európai Számvevőszék 2022-re nézve?

Mint 2007 óta minden pénzügyi évben, a 2022. év tekintetében is **ellenjegyeztük** a beszámolót, azaz hitelesítő véleményt adtunk annak megbízhatóságáról. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a 2022. évi beszámoló minden lényeges szempontból híven tükrözi az Unió pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait.

Megállapítottuk, hogy a bevételek lényeges hibától mentesek voltak. A kiadásokra nézve két különálló véleményt adunk: egyet az uniós költségvetésről, egyet pedig a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről.

Az uniós költségvetési kiadások becsült hibaszintje 4,2%-ot tett ki. Ez növekedést jelent az előző évekhez képest, amikor a hibaszint 3% (2021), illetve 2,7% (2019 és 2020) volt. Az előző három évhez hasonlóan 2022-ben a hibát általános érvényűnek ítéltük, ezért a kiadásokra nézve **elutasító véleményt** adtunk.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásairól külön véleményt adtunk ki. Megállapítottuk, hogy a megvizsgált 281 mérföldkő és cél közül 15 esetben szabályszerűségi problémák merültek fel, ezért erről az eszközről **korlátozott véleményt** adtunk.

4. Mit jelent az „általános érvényű hiba» és a „nagy kockázatú kiadás”?

2022-ben az uniós kiadások kétharmada nagy kockázatúnak minősült. Bár az összes kiadásra nézve 4,2%-ra becsüljük a hibaszintet, ha csak a nagy kockázatú kiadásokat vizsgáljuk, a hibaszint 6%-ra emelkedik. Mivel ez a kiadástípus jelentős súlyt képvisel az összes kiadásból (66%), úgy ítélik meg, hogy a hiba általános érvényű, azaz a teljes ellenőrzött sokaságban vagy annak **jelentős részében** fennáll.

A nagy kockázatú kiadások közé többségében az olyan kiadások tartoznak, amelyek esetében az Unió támogatható tevékenységek támogatható költségeit **téríti vissza** (összetett szabályrendszer alapján). Költségtérítések teljesíthetők például kutatási projektek (az „Egységes piac, innováció és digitális gazdaság» keretében), regionális és vidékfejlesztési beruházások („Kohézió, reziliencia és értékek» és „Természeti erőforrások és környezet”) és fejlesztési támogatási projektek („Szomszédság és a világ”) részére. Ebben az évben az ilyen típusú kiadások aránya 66%-ra nőtt (2021: 63,2%, 2020: 59%).

A kisebb kockázatú kiadások többnyire **jogosultságalapú kifizetések**, amelyeket bizonyos (kevésbé összetett) feltételeknek megfelelő kedvezményezetteknek folyósítanak. Ilyen kifizetések többek között a hallgatói és kutatói ösztöndíjak (az „Egységes piac, innováció és digitális gazdaság» területén), a mezőgazdasági termelőknek nyújtott közvetlen támogatások („Természeti erőforrások és környezet”), valamint az uniós alkalmazottak bére és nyugdíja („Európai közigazgatás”).

5. Mit jelent a „hitelesítő/korlátozott/elutasító vélemény”?

„**Hitelesítő**» véleményt akkor adunk, ha a beszámoló számadatai megbízható és valós képet mutatnak, és megfelelnek a pénzügyi beszámolás és a pénzgazdálkodás szabályainak.

A tranzakciók minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

„**Korlátozott**» a vélemény akkor, ha a számvevők nem tudnak hitelesítő véleményt adni, de a feltárt problémák nem általános érvényűek.

Az „**elutasító**» vélemény arra utal, hogy széles körben állnak fenn problémák.

6. Mit jelent a „lényeges hibaszint”?

Az ellenőrzési szaknyelvben ez **azt a szintet jelenti, amely felett a hibákat jelentős hatásúnak tekintjük**. Lényegesnek tekinthető az a hibaszint, amely valószínűsíthetően befolyásolja az ellenőrzési jelentés felhasználóinak döntéseit. A Számvevőszék és az Európai Bizottság egyaránt **2%-os küszöböt** alkalmaz a lényegesség meghatározásához.

7. Mit jelent a Számvevőszék által becsült hibaszint?

A 4,2%-os adat **arra a pénzüsszegrre vonatkozó becsülésünk, amelyet nem lett volna szabad kifizetni** az uniós költségvetésből, mivel azt véleményünk szerint nem az uniós szabályoknak, illetve a tagállamok egyedi nemzeti szabályainak megfelelően költötték el.

Szokásos hibák például, hogy nem támogatható kedvezményezettek vagy projektek számára, illetve a közbeszerzési szabályok helytelen alkalmazásával beszerzett szolgáltatások, áruk vagy végrehajtott beruházások kapcsán folyósítanak kifizetéseket.

8. Azt jelenti ez, hogy az uniós források 4,2%-át elpazarolták?

Nem. Ez a kijelentés nem lenne helytálló, mivel nagy a különbség „hiba» és „pazarlás» között. Az uniós költségvetési kiadásokra irányuló tesztelésünk során azt ellenőrizzük, hogy az uniós pénzüsségeket a szabályoknak megfelelően költötték-e el, hogy megfelelően számították-e ki az elszámolt költségeket, és hogy teljesültek-e a támogathatósági követelmények. Ha e feltételek közül egy vagy több nem áll fenn, akkor ezt hibaként rögzítjük. A 4,2%-os adat erre a helyzetre vonatkozik.

Bár ezek a hibák olyan projektek vagy kedvezményezettek számára nyújtott kifizetésekkel kapcsolatosak, amelyek nem teljesítették a támogathatósági feltételeket, ettől még lehet, hogy azok biztosították a kívánt előnyöket. Az ilyen esetekben ugyan a kifizetések részben vagy egyáltalán nem voltak jogszerűek és szabályszerűek, ám azok **mégsem tekinthetőek pazarlásnak**. Példának okáért egy közbeszerzési eljárás esetében egyetlen ajánlattevő sem teljesítette a kiválasztáshoz szükséges követelményeket. A szabályok értelmében új pályázatot kellett volna kiírni. Az ajánlatkérő azonban módosította a kiválasztási szempontok számítási módszerét, és kiválasztotta az egyik ajánlattevőt. Bár a közbeszerzési eljárás nem felelt meg a szabályoknak és a kiadások sem voltak támogathatók, a megvásárolt terméket (adott esetben egy hegesztőcellát) rendben szállították és használatba vették.

Másfelől jogszerű és szabályszerű kiadások is lehetnek pazarlóak. Korábbi jelentéseinkből erre az a kikötői infrastruktúra hozható fel példaként, amelynek építése során nem vették kellőképpen figyelembe a várható teherforgalmat.

9. A feltárt hibák csalásnak minősülnek?

Az esetek döntő többségében szerintünk erre nem mutat semmi jel. A csalás szándékos, haszonszerzési célú megtévesztést jelent. Noha a standard ellenőrzési eljárások nem feltétlenül a legalkalmasabbak a csalások felderítésére, minden évben előfordul, hogy tesztelésünk során néhány csalásgyanús esetre bukkanunk.

2022-ben a 760 általunk ellenőrzött tranzakció közül 14 alkalommal jeleztünk csalásgyanús esetet. Ezeket bejelentettük az Európai Csalás Elleni Hivatalnak (OLAF), amely adott esetben kivizsgálja és nyomon követi az ilyen eseteket a tagállami hatóságokkal együttműködve. Közülük hat ügyet az Európai Ügyészséghez (EPPO) is továbbítottunk.

10. Milyen megnövekedett kockázatokra mutat rá az éves jelentés az uniós adósságot és költségvetési kitétséget illetően?

Az **Unió adóssága** 2022. év végére jelentősen, 344,3 milliárd euróra nőtt (2021: 236,7 milliárd euró). Ez főként azon új hiteleknek tudható be, amelyeket az NGEU, a munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE), illetve a makroszintű pénzügyi támogatás (MFA) céljára vettek fel.

Ezzel egyidejűleg a **hitelfelvételi költségek** jelentősen **megemelkedtek** a növekvő piaci kamatlábak miatt. Az új NGEU-finanszírozás költsége a 2021. második félévi 0,14%-ról 2022 második felében 2,6%-ra nőtt. 2022-ben az NGEU-hitelekre kifizetett nettó kamat 0,5 milliárd eurót tett ki.

Az **uniós költségvetés kitétsége** a 2021. évi 205 milliárd euróról 2022-ben 248 milliárd euróra **nőtt**. Ez főként a tagállamoknak nyújtott további NGEU-hiteleknek és SURE-hiteleknek, valamint az Ukrajnának nyújtott MFA-hiteleknek tudható be. Emellett 2022 végén további 126 milliárd eurót tett ki a már odaítélt, de még nem folyósított hitelek összege. Az uniós költségvetés kitétsége ezért még tovább fog nőni.

A Számvevőszék 2022. évi éves jelentése 24 uniós nyelven elérhető honlapunkon (eca.europa.eu).